

WOB-VERZOEK WERKSAAMWF

**WERKEN ZONDER LOON IS EEN
VERDIENMODEL EN LEVERT
NAUWELIJKS BETAALD WERK OP!**

Februari 2022

INLEIDING

Werken zonder loon levert uitkeringsgerechtigden nauwelijks duurzaam werk op. Wel wordt er geld verdiend voor Participatiebedrijf of werkgever. De stukken die de FNV via een WOB-verzoek heeft verkregen van Participatiebedrijf Werksaam tonen dit aan.

De toegang tot de SW is sinds de invoering van de Participatiewet afgesloten. De vrijgevallen arbeidsplaatsen worden nu onder andere ingezet als re-integratietraject voor mensen die een bijstandsuitkering ontvangen. Voor dit werk krijgen zij geen salaris.

Uit onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau, eidevaluatie Participatiewet blijkt dat de re-integratie-instrumenten vrijwel niets bijdragen aan de doelstelling van de Participatiewet om uitkeringsgerechtigden daadwerkelijk duurzaam aan het werk te helpen.

Werksaam is helaas niet het enige Participatiebedrijf dat gebruik maakt van Werken zonder Loon als re-integratie-instrument. Door veel Participatiebedrijven worden bijstandsgerechtigden door middel van deze trajecten ingezet om onbetaald productie te leveren.

DE AANLEIDING TOT HET WOB-VERZOEK

Op 17 augustus 2018 diende de FNV een WOB-verzoek in bij Werksaam West-Friesland. Dit was het resultaat van een opeenstapeling van verontrustende signalen over dit Participatiebedrijf. Het eerste signaal kwam in maart 2016. Werksaam kwam in het nieuws door het afschaffen van 23 betaalde schoonmaakbanen in de gemeente Hoorn. Dit werk zou voortaan onbetaald gedaan worden door uitkeringsgerechtigden in een re-integratietraject. FNV heeft hier ernstig bezwaar tegen gemaakt. Wij spraken met politici, spraken in bij de gemeenteraad. FNV en CNV hebben hiermee 6 betaalde banen kunnen redden. De andere banen zijn door Werksaam definitief als re-integratie-instrument ingevuld.

Naar aanleiding hiervan heeft FNV bijeenkomsten georganiseerd waar uitkeringsgerechtigden hun verhaal over hun ervaringen bij Werksaam konden doen. Hierbij bleek dat Werksaam niet alleen in de schoonmaak betaalde banen had omgezet in re-integratietrajecten Werksaam bleek ook re-integratietrajecten in te zetten ter ondersteuning van reguliere productie dat in het kader van haar taken voor de Sociale Werkvoorziening was aangetrokken. Dit waren werkzaamheden ten behoeve van Hello Freshbanden, Action, Kringloopbedrijf Noppes en andere commerciële werkgevers. Ook werd er gebruik gemaakt van de Flextensie. Deze organisatie bemiddeld uitkeringsgerechtigden naar re-integratietrajecten bij werkgevers. Volgens de definitie zou dit als verdringing kunnen worden aangemerkt. De hiervoor betaalde vergoedingen aan Flextensie werden deels doorbetaald aan de gemeente. In 2016 heeft de FNV de toenmalige voorzitter van Werksaam aangesproken op de onwenselijke gevolgen van deze constructie. De samenwerking met Flextensie is daarop uiteindelijk gestaakt.

Gedachte bij het aanbieden van re-integratietrajecten in de vorm van het invullen van arbeidsplaatsen bij werkgevers, zou zijn dat de uitkeringsgerechtigden hierdoor sneller zouden doorstromen naar betaald werk. Uit signalen uit de praktijk bleek dat dit niet zo uitwerkt. De trajecten waren geen maatwerk en boden geen perspectief op werk. Als voorbeeld is te noemen de situatie van een ervaren, wat oudere ICT'er die na een lange carrière in de bijstand belandde. Als re-integratietraject moest hij inpakwerkzaamheden voor Hello Fresh uitvoeren om 'te leren werken'. Hij heeft hierover een procedure gevoerd tegen Werksaam. Door eigen inspanningen heeft hij inmiddels een goede betaalde baan op zijn niveau.

Naar aanleiding van al deze signalen zijn er verschillende gesprekken geweest met het bestuur en de directie van Werksaam, zijn er bijeenkomsten en poortacties gehouden en is er tweemaal ingesproken in de Gemeenteraad.

Omdat deze gesprekken en interventies geen verbetering opleverden, is het WOB-verzoek in augustus 2018 ingediend om zo meer duidelijkheid te krijgen over de werkwijze rond deze problematiek.

KORTE BESCHRIJVING VAN WERKSAAM

Voor een goed begrip van de situatie is het nodig om de structuur van Werksaam te beschrijven.

Werksaam, voluit, Gemeenschappelijk regeling Werksaam West-Friesland is een Participatiebedrijf, dat een fusie-organisatie is van de vroegere Sociale Werkvoorziening Opmaat en de sociale diensten van de 7 deelnemende gemeenten Hoorn, Koggenland, Drechterland, Enkhuizen, Medemblik, Opmeer en Stedebroek.

Werksaam heeft als taak uitkeringsgerechtigden in de Participatiewet uitkeringen te verstrekken en hen te ondersteunen en bemiddelen bij het vinden van duurzaam betaald werk. De andere opdracht voor Werksaam is een beschermde werkplek te bieden voor SW en Beschut Werk.

Voor de SW worden werkzaamheden van commerciële opdrachtgevers binnen gehaald, zoals bijvoorbeeld het verpakken van producten voor Hello Fresh, inpakken van blije dozen voor Prénatal, het verrichten van montage-werkzaamheden voor verschillende opdrachtgevers, sorteren van washandjes en dergelijke. Ook worden mensen gedetacheerd bij verschillende bedrijven zoals de Action of Kringloopbedrijf Noppes. Ook verzorgt Werksaam de groenvoorziening voor verschillende deelnemende gemeenten, schoonmaakwerkzaamheden en bezorgt zij post.

WAT WILDEN WE TE WETEN KOMEN VIA HET WOB-VERZOEK?

Het doel van een Participatiebedrijf is naast het voorzien van betaald werk voor mensen met een arbeidsbeperking, vooral het aan het betaald werk helpen van mensen met een bijstandsuitkering.

Daarom wilden we heel graag weten hoeveel mensen nu daadwerkelijk duurzaam aan het werk (en uit de bijstand) konden komen. Daarnaast wilden wij inzicht in het aantal opdrachten dat van externe partijen werden verworven waarbij mogelijk sprake kon zijn van verdringing.

In ons WOB-verzoek verzochten wij inzicht in betrokken werkgevers/opdrachtgevers, verrichte werkzaamheden, uren aantallen, vergoedingen voor werkzaamheden, wijze van contracteren van opdrachtgevers en wijze van plaatsing van uitkeringsgerechtigden, uitstroom naar betaald werk, eventuele subsidies en dergelijke.

HET VERLOOP VAN DE PROCEDURE

Het WOB verzoek is ingediend bij Werksaam en de aangesloten gemeentes op 17 augustus 2018.

Hierop ontvingen wij de volgende reacties:

- De bedrijfsnamen van de betrokken opdrachtgevers werden niet vrijgegeven omdat daardoor de bedrijfsbelangen van de opdrachtgevers en hun eigen bedrijfsbelangen geschaad zouden worden.
- dat de gegevens niet in documenten zouden vastliggen. Met name betrof dit het aantal uren dat werkzaamheden werden verricht bij de opdrachtgevers, de soorten werkzaamheden, de uitstroom als gevolg van trajecten, en het aantal dat terugkeerde in de uitkering na een tijdelijk contract.
- Er zou niet gemonitord worden op de effectiviteit van specifieke re-integratietrajecten voor het verkrijgen van duurzaam betaald werk.

Naar aanleiding van de beantwoording van ons verzoek zijn er meerdere gesprekken geweest met de directie en het bestuur van Werksaam. Dit heeft onvoldoende resultaat gehad. Uiteindelijk heeft FNV zich moeten wenden tot de rechter. Hierop volgde in september 2021 (met anderhalf jaar vertraging door corona) een voorlopige uitspraak dat Werksaam alsnog de door FNV gevraagde stukken moest verstrekken.

Tijdens de rechtszitting de weigering tot openbaarmaking van de bedrijfsnamen ingetrokken en verklaarde Werksaam zich alsnog bereid gegevens aan te leveren. Uiteindelijk werd Werksaam door de rechter veroordeeld tot betaling van de proceskosten.

Werksaam heeft uiteindelijk de volgende stukken geleverd:

- jaarrapportages
- een lijst van betrokken bedrijven
- overeenkomsten met betrokken bedrijven
- facturen van bedrijven
- urenrapportages van teamleiders en
- urenrapportages van werkzaamheden bij Action.

Ook zijn er enkele overzichten gemaakt.

Afgevraagd kan worden of alle informatie zoals verzocht is gegeven. De verkregen resultaten bevestigen echter voldoende de signalen die de FNV kreeg van de mensen die bij Werksaam trajecten moesten volgen en onze eerdere ervaringen met de praktijk bij Werksaam.

JAARRAPPORTAGES

Bij analyse van de jaarrapportages is opgevallen dat de opbrengst van de werkzaamheden van de uitkeringsgerechtigden in hun re-integratietrajecten nergens wordt vermeld. Wel wordt de SW'ers, beschutte arbeidsplaatsen en eventuele uitzendkrachten die in de productie ingezet worden vermeld. De bijdrage van mensen in re-integratietrajecten aan de Netto toegevoegde Waarde wordt niet genoemd.

We hebben drie jaarrapportages ontvangen van Werksaam.

Een saldbalans 2016, een jaarrekening 2017 en een jaarrekening 2018.

Opmerking vooraf:

De jaarrekeningen zijn anders gestructureerd dan standaard bedrijfsjaarrekeningen. De SW-salarissen worden betaald door de landelijke overheid, de P-wetuitkeringen worden betaald door de overheid via de BUIG-gelden en de bijdrage voor re-integratietrajecten worden door de gemeentes betaald aan Werksaam.

In de jaarrapportage van Werksaam is de omzet de ingekomen betalingen voor geleverde diensten/producten. De Netto Toegevoegde Waarde is de omzet minus de 'directe kosten van de omzet'.

Omzet	Netto toegevoegde Waarde
2016: 8,5 miljoen euro	2016: bijna 6,2 miljoen euro
2017: 9,1 miljoen	2017: ruim 6,3 miljoen euro
2018: 9,6 miljoen	2018: ruim 5,2 miljoen euro

ONTVANGEN FACTUREN VAN OPBRENGSTEN

Facturen Flextensie ter waarde van totaal € 128.507 over de jaren 2015, 2016, 2017

2015: € 45.603

2016: € 69.696

2017: € 13.208

In een aparte paragraaf wordt nader in gegaan op het verdienmodel van Flextensie. Inmiddels heeft Werksaam de samenwerking hiermee stop gezet.

2018 Hello Fresh: factuur uit 2018 voor het vullen van 81.515 zakjes met rijst, risotto, couscous en farfalle á 0,15 per stuk. Totaal € 14.794,97. Aangezien er al sinds 2014 met Hello Fresh over opslagkosten van goederen is gecommuniceerd (hetgeen in deze factuur niet genoemd wordt), lijkt dit niet het totale bedrag. De overeenkomst met Hello Fresh loopt nog.

2018: CDLC: 9.414 Jozo zoutmolens ter waarde **€ 1253,00**

2018: CDLC: 20.256 zoutshakers ter waarde van **€ 2205,88**

(mede gebaseerd op een overeenkomst uit 2017)

Factuur 2018 Lips plus

washandjes gesorteerd/baal: 3.900,000 ter waarde van € 507,00

restant wasgoed/baal: 1.440,000 ter waarde van € 187,20

Factuur 2018 Wij Speciale Media

voor het inpakken van 314 Blije dozen ter waarde van totaal € 177, €0,34 per doos

Factuur 2020 Claudia Sträter

€ 980,10 voor 81 rokjes en een factuur € 314,60 voor 26 rokjes

Dit werk wordt zowel verricht door SW'ers als uitkeringsgerechtigden. Net als werk bij de interne diensten van Werksaam als Groenvoorziening, Catering, Post en repro, Schoonmaak. Van deze laatste diensten zijn geen facturen overlegd.

Nader beschouwd: het verdienmodel via Flextensie:

Flextensie is de meest duidelijk vorm van de winst op de inzet van uitkeringsgerechtigden op normaal werk zonder dat zij daar loon voor ontvangen. De methode is ook bekend onder de noemer: 'Schakelkans'. Deze versie wordt o.a. gebruikt in Groningen, maar ook andere Participatiebedrijven verdienen door middel van Flextensie-achtige constructies op de onbeloonde arbeid van mensen met een uitkering.

Flextensie was een organisatie die t/m 2018 namens Werksaam uitkeringsgerechtigden als uitzendkracht aan werkgevers uitzond. Dit was v er onder normale prijs per uur, omdat sociale lasten niet in rekening werden gebracht. Een normaal uitzendtarief bedraagt 2x het bruto uurloon. Uit de overeenkomst met Werksaam blijkt dat Flextensie slechts €11,75 excl BTW als vast uurtarief rekende voor de werkgever. De reguliere uitzendbureaus zien dit dan ook terecht als verdringing. Van dit bedrag krijgt de uitkeringsgerechtigde €1,50 per uur (eventueel vermeerderd met reiskosten) als vergoeding. De uitkeringsgerechtigde 'uitzendkracht' krijgt deze vergoeding na een half jaar uitgekeerd. Dat krijgt hij of zij tot een maximaal bedrag van de vrijlating conform art 31. 2. Lid j. van de P-wet. Het resterende bedrag na aftrek van de vergoeding en eventuele overheadkosten, wordt 50-50 verdeeld tussen Flextensie en de gemeente die de uitkeringsgerechtigde levert. De berekening daarvan is in handen van Flextensie. De opbrengst voor de gemeente is ongeveer €5 per uur. (Bron: het rapport 'Werken met Flextensie- beleidsonderzoekers').

Dit gaat over gewoon uitzendwerk. Werksaam is hier inmiddels mee gestopt. Helaas blijkt dat andere Participatiebedrijven en gemeenten deze regeling onder een andere naam nog steeds uitvoeren. De onderstaande opbrengsten zijn gebaseerd op ontvangen facturen.

In 2015 ontving Werksaam **€ 45.603** van Flexpensie voor de inzet van 41*uitkeringsgerechtigden. Dat is € 1.112 per uitkeringsgerechtigde. Uitgaande van een opbrengst van € 5,00 voor Werksaam per gewerkt uur, werden er per uitkeringsgerechtigde gemiddeld 222 uren (ongeveer 6 weken van 38 uur) gewerkt. De bijstandsgerechtigden kregen hiervoor een gemiddelde vergoeding van € 333 per persoon.

Als deze uitkeringsgerechtigden gewoon ingezet zouden zijn geweest via een uitzendbureau en het toenmalig wettelijk minimumloon van € 9,12 bruto zouden hebben verdiend, dan hadden zij allemaal (op basis van een 38-urige werkweek) ruim € 2.024 bruto loon verdiend.

In 2016 ontving Werksaam **€ 69.696** voor de inzet van 23 uitkeringsgerechtigden. Omgerekend met de € 5 vergoeding per gewerkt uur die Werksaam daarvoor van Flexpensie kreeg, werkten de ingezette uitkeringsgerechtigden gemiddeld 606 uur (bijna 4 maanden). Hadden zij dat rechtstreeks via een echt uitzendbureau gedaan, dan hadden zij daarvoor tegen het minimumloon (€ 9,25 per uur) ruim € 5605 loon voor ontvangen. In plaats daarvan kregen zij gemiddeld een vergoeding van € 909 netto.

In 2017 ontving Werksaam **€ 13.208** voor de inzet van 20* uitkeringsgerechtigden. Omgerekend hebben deze 20 uitkeringsgerechtigden daar gemiddeld 132 uur (bijna 3,5 week) voor gewerkt. Hadden zij gewoon gewerkt via een uitzendbureau, dan hadden zij daar €1254 euro bruto mee verdiend. Nu kregen zij slechts € 198 netto.

Werksaam verdiende in drie jaar tijd **€ 128.507** op het uitzendwerk door 84 uitkeringsgerechtigden. Dit is niet terug te vinden in de gepubliceerde jaarrekeningen. Per uitkeringsgerechtigde verdiende Werksaam gemiddeld €1530, die zelf daarvoor slechts gemiddeld € 379 ontvingen aan vergoedingen. Hadden zij het minimumloon voor dit werk ontvangen dan hadden zij gemiddeld € 2961 bruto verdiend. Uitgaande van de 50/50 verdeling van de inkomsten had een regulier arbeidscontract met reguliere betaling tot de mogelijkheden behoord. Daarnaast hadden de uitkeringsgerechtigden betaalde werkervaring op hun cv kunnen zetten en hun kansen op de arbeidsmarkt daarmee daadwerkelijk kunnen vergroten.

Nader beschouwd: Werken zonder loon bij de Action

Een andere grote speler in de contracten met Werksaam is Action. Wat we kunnen berekenen op basis van de ontvangen stukken is het aantal gewerkte uren door mensen met een bijstands-uitkering. Er zijn ook 43 WW'ers zonder loon ingeschakeld geweest en enkele uitkeringsgerechtigden met WIA en Wajong uitkering. We beperken ons hier tot de uitkeringsgerechtigden uit de participatiewet.

Het tarief dat overeengekomen is tussen Action en Werksaam is € 10,50 € excl. BTW voor de uren tussen 6u en 14.30u inclusief begeleiding door Werksaam en €14 excl BTW voor de avonduren. Het gaat dan om 8 uur per dag en 36 uur per week.

In 2016: 93 P-wetters aan het werk op 391 werkweken = gem 4,2 werkweken per persoon

In 2017: 78 P-wetters aan het werk op 308,1 werkweken = gem 3,9 werkweken per persoon

In 2018: 72 P-wetters aan het werk op 257,1 werkweken = gem 3,5 werkweken per persoon

Aangezien de overeengekomen tarieven incl begeleiding zijn, gaan we voor de feitelijke verdienste uit van het wettelijk minimumloon per week.

In 2016 bedroeg het wettelijk minimumloon **€ 354,75** bruto per week. In 391 werkweken werd er voor **€ 138.707** bruto zonder loon bij de Action gewerkt. De uitkeringsgerechtigde liep gemiddeld € 1489 mis. Een bruto maand-salaris. De opbrengst was voor Werksaam

In 2017: WML €358,05 x 308,1 werkweek = **€ 110.315 bruto**. De uitkeringsgerechtigden liep gemiddeld € 1414 bruto mis. De opbrengst was voor Werksaam.

In 2018: WML €364,15 x 257,1 werkweek = **€ 93.622 bruto**. De uitkeringsgerechtigde liep door het werken zonder loon gemiddeld €1300 bruto mis.

LEVERT ONBETAALD WERK DAN WEL EEN BETAALDE BAAN OP?

Zoals Werksaam laat weten in de eerste beantwoording van het WOB verzoek worden er veel re-integratievoorzieningen ingezet. De bedoeling van de voorzieningen is uiteraard dat mensen uiteindelijk een betaalde baan krijgen. Maar hoeveel betaalde banen zijn dat dan?

Aantal ingezette voorzieningen (opgave door Werksaam bij eerste beantwoording WOB verzoek):

	2016	2017	2018
Intern, diverse leerwerkplekken	533	533	507
Extern, diverse leerwerkplekken*	646	535	478
Flex tensie plekken	41	23	20

Over Flex tensie hebben we het hierboven al gehad. Er kunnen per persoon per jaar diverse voorzieningen worden ingezet. Dus het aantal trajecten is hoger dan het aantal uitkeringsgerechtigden.

Externe organisaties zijn uitgesplitst naar:

	2016	2017	2018
Privaat	2	4	5
Publiek/privaat	104	83	76
Extern leerwerk (div)	232	195	181
Extern proefplaatsing (div)	167	150	124
Werkervaringsplaats (div)	4	1	1
Totaal	509	433	387

Opvallend is dat de geleverde aantallen 'extern, diverse leerwerkplekken' en de in de tweede tabel opgesomde aantallen niet met elkaar overeenkomen.

Er zijn net als bij de Action diverse overeenkomsten met bedrijven waar uitkeringsgerechtigden zonder loon hebben gewerkt. Genoemd worden Noppes, Deen, Hema, Berend Botje, Groen start, Haprotech, Agros en Vooruit. Het aantal uren is hier niet bekend, dus we kunnen niet berekenen hoeveel geld de uitkeringsgerechtigden zijn misgelopen, cq wat Werksaam hieraan heeft verdiend.

Bij een paar van deze bedrijven kunnen we zien welk resultaat de voorzieningen hebben gehad. Bij de Action hebben we het meeste duidelijk overzicht (tabel Werksaam):

Action	Aantal uitkeringsgerechtigden participatiewet	Betaalde baan	Loonkostensubsidie
2016	93	27	
2017	78	37	20
2018	72	45	38

*Een proefplaatsing is een onbetaalde proeftijd bij een werkgever. Er is niet automatisch een betaald contract aan gekoppeld.

Over kringloopbedrijf Noppes hebben we van Werksaam het volgende overzicht gekregen:

Noppes	Plaatsingen	Betaald contract
2016	81	0
2017	64	19
2018	54	7
2019	73	8
2020	38	0
2021	0	3

Verder is er een opleidingsovereenkomst met **Haprotech** waar 20 deelnemers zijn gestart en waarvan 6 werk gevonden hebben.

Bij het **Groenstartproject** zijn over de jaren 2017, 2018 en 2019 in totaal 20 deelnemers gestart. Vier hebben een baan gekregen, negen deelnemers doen een opleiding en vier een combi opleiding/werk.

Berend Botje: 13 deelnemers, één deelnemer heeft uiteindelijk bij een ander bedrijf een baan gevonden. Bij meerdere overeenkomsten tot opleidingstrajecten zijn geen resultaten bekend gemaakt. We laten ze hier dan ook achterwege.

In de eerste beantwoording van ons WOB verzoek stelt Werksaam in 2018 dat er

In 2016: 584 plaatsingen naar betaald werk zijn geweest

In 2017: 662 plaatsingen naar betaald werk zijn geweest

In 2018 (tot juli): 351 plaatsingen naar betaald werk zijn geweest.

Deze cijfers zijn mogelijk een totaal van alle mensen die een betaalde baan hebben gevonden, wellicht ook zonder deelname aan een re-integratietraject. Werksaam heeft naar aanleiding van de gerechtelijke uitspraak een apart overzicht gemaakt van de werkers zonder loon:

VRAGEN FNV: CIJFERS

Periode vanaf: 1-jan-2016 / Periode tm: 31-dec-2018

Het aantal uitkeringsgerechtigden dat met behoud van uitkering werk heeft gedaan:	1.482
Het aantal uitkeringsgerechtigden dat na afronding traject parttime is uitgestroomd naar werk:	4
Het aantal uitkeringsgerechtigden dat na afronding traject volledig is uitgestroomd naar werk:	800
Het aantal uitkeringsgerechtigden dat na afronding traject opnieuw instroomt door verlies aan inkomsten:	249
Het aantal toegekende uitstroomprijzen na afgerond traject:	153

Als we uitgaan van de hierboven genoemde aantallen, dan zijn in drie jaar 800 mensen van de 1485 uitkeringsgerechtigden die zonder loon moesten werken volledig uitgestroomd naar betaald werk. Na aftrek van de mensen die teruggekeerd zijn in de uitkering, komen we dan op een gemiddelde uitstroom naar duurzaam werk van 183 uitkeringsgerechtigden per jaar.

Op basis van de verstrekte gegevens kunnen we voor een deel achterhalen welke re-integratietrajecten hieraan vooraf zijn gegaan. Zoals hierboven vermeld, is er in drie jaar bij de Action, Noppes, Haprotech, Groenstart en (a.g.v) BerendBotje sprake van in totaal 146 plaatsingen op betaald werk geweest. Gegevens over duur en aantal arbeidsuren zijn niet bekend.

UITSTROOMPREMIES

Uitstroompremies werden in de periode 2016-2018 door Werksaam verstrekt. Deze verstrekking vindt uitsluitend plaats als er *na een uitkeringsperiode van 24 maanden minstens 6 maanden* is gewerkt waardoor er geen afhankelijkheid van een uitkering meer bestond.

Onderstaande tabel over de periode 1 januari 2016 t/m 31 december 2018 is door Werksaam verstrekt:

Totaal aantal toegekende uitstroompremies	153
Action	18
Werkstage Extern leerwerk	32
Werkstage externe proefplaatsing	27
Werkstage noppes	5
Leerwerkstage arbeidsfit	12
Leerwerkstage arbeidsgroei	59

Deze tabel zou betekenen dat van de 800 uitkeringsgerechtigden die een duurzame baan hebben gekregen, slechts 153 mensen 2 jaar of langer in een uitkering hebben gezeten en een baan hebben gekregen van minimaal 6 maanden.

In het kort: begeleidingsuren en kosten van huisvesting.

We hebben ook informatie gehad over de uren begeleiding die er door Werksaam wordt gepleegd. Die bestede uren gaan over de Buitenruimteservices, Post, Schoonmaak en Verpakking. Deze begeleidingsuren worden voor het allergrootste deel ingezet op trajecten waar zowel SW'ers op werken als bijstandsgerechtigden. Dus die uren zijn en blijven noodzakelijk. Ook de kosten van de gebouwen, de faciliteiten en de meeste personeelskosten komen ook ten dienste aan de werknemers van de SW en het beschut werk. Daarom zijn deze kosten niet meegenomen in deze analyse. Er is geen discussie over. Ook is er geen discussie over de noodzaak van grote investeringen in de Participatiebedrijven.

CONCLUSIES:

Werken zonder loon in re-integratietrajecten is een verzwegen verdienmodel. Er wordt met arbeid door uitkeringsgerechtigden geld verdiend voor het Participatiebedrijf Werksaam dan wel voor commerciële werkgevers. In openbare rapportages wordt niet naar deze verdiensten verwezen. Het levert voor de betrokken uitkeringsgerechtigden nauwelijks banen op. Zoals ook het Sociaal Cultureel Planbureau in de evaluatie van de Participatiewet heeft geconstateerd.

Het is jammer dat we naar de rechter moesten stappen om deze gegevens te verkrijgen. Transparant zijn over inzet, kosten en daadwerkelijke opbrengst in duurzame banen zou in onze optiek de positie van Participatiebedrijven eerder versterken dan verzwakken. Dan kun je namelijk de vinger op de zere plek leggen en concrete actie ondernemen, zodat er uiteindelijk meer geld kan komen voor het verwezenlijken van de doelen.

Feit is dat de Participatiebedrijven financieel in de problemen zijn gekomen door het zware bezuinigingsbeleid op de Sociale Werkvoorziening door de regering in den Haag. Werken zonder Loon mag natuurlijk nooit ingezet worden om deze problemen (mede)op te lossen. Werken hoort altijd te lonen.

Daarom wil de FNV dat er gestopt wordt met de huidige praktijk van Werken zonder Loon. In plaats daarvan krijgt de werkzoekende recht op erkende (om-/her-of bij-) scholing die aansluit bij de wens van de uitkeringsgerechtigde zelf. Praktijkleren kan daarvoor heel goed in BBL- constructies, zodat het werken ook direct loont.

Een actieve bemiddeling naar betaald werk is vanzelfsprekend. Proeftijden worden gewoon betaald, zoals het hoort. Op deze wijze krijgen uitkeringsgerechtigden constructieve hulp om een duurzame baan te vinden die ook bij hen past. En kunnen op deze wijze definitief uit de uitkering komen.

FNV uitkeringsgerechtigden

Januari 2022

